

უჩვეულო ბიზნეს იდეა და უსაზღვრო კმაყოფილება ჭურში*

ანოტაცია

ნერილში წარმოდგენილია ორი მეცნიერის შთაბეჭდილება თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ შალაურში განხორციელებული ბიზნეს-იდეის და სასტუმრო „ქვევრებიდან“ დანახული საქართველოს ტურისტული პოტენციალის შეფასება.

ავტორი შთაბეჭდილებად აღწერს იმ შეგრძნებებს, რაც შეიძლება დაეუფლოს „ჭურში“ დაბინავებულ ვიზიტორს საცხოვრებლად უჩვეულო ქვევრის დისკოსებრი გასასვლელ-შემოსასვლელიდან გომბორის, ალაზნის ველის, კავკასიონის, კახეთის სანახების, ღვინის კულტურის, სტუმართმოყვარე განწყობის ერთობლიობაში ხილვის და აღქმის შედეგად.

გარდა პირადი შთაბეჭდილებებისა, ნერილში აქცენტები კეთდება საქართველოში ტურისტული ინდუსტრიის, ბიზნესის განვითარების, ახალი იდეების ხელშეწყობის პრობლემებზე. საინტერესო ფორმით და კომპაქტურადაა გადმოცემული სასტუმროს კონცეფციის ავტორთან შეხვედრა, მასთან დიალოგი, შეხედულებები და მოლოდინები.

AN UNUSUAL BUSINESS IDEA AND INFINITE SATISFACTION IN THE CHURI*

ANNOTATION

The letter presents the impression of two scientists about the business idea implemented in the village of Shalauri of the Telavi municipality and the evaluation of Georgia's tourism potential as seen from the hotel „Kvevri“.

The author impressively describes the sensations that can be acquired by a visitor staying in „Churi“ who witnesses and experiences the sights of Gombori, Alazani Valley, Caucasus, Kakheti, wine culture, and hospitality as a whole from the disco-like entrance of Kvevri, an unusual place to live.

In addition to personal impressions, the letter focuses on the problems of the tourism industry, business development and promotion of new ideas in Georgia. The meeting with the author of the hotel concept, dialogue with him, views and expectations are presented in an interesting and compact manner.

მე და ჩემმა კოლეგა უცხოელმა მეცნიერმა, კო-ნფერენციაზე შეხვედრისას შევთანხმდით, რომ გაგვეგრძელებინა ადრე დაწყებული ერთობლივი პროექტი და გადავწყვიტეთ რამდენიმე დღე გვემუშავა საქართველოში სადმე, წყნარ ადგილას. არჩევანის გაკეთება, როგორც მასპინძელმა, მე ვიკისრე. ინტერნეტ-სარეკლამო პროსპექტებმა, რამდენიმე საინტერესო ვარიანტი შემომთავაზა, მათ შორის, თელავიდან სულ რამდენიმე კილომეტრზე, სოფელ შალაურში სასტუმრო „ქვევრები“ შევარჩიე. ორიგინალურად მეჩვენა ავტორთა მიერ შემოთავაზებული კონცეფცია, წინასწარ მივიღე თითქმის სრული წარმოდგენა თუ რა კომფორტი დაგვხვდებოდა იქ და ყოყმანის გარეშე, ადგილი დაგვავსნე. უკვე ვიცოდი განთავსების ნომერიც და მოუთმენელი მოლოდინი დამეუფლა. ორიოდ კვირის შემდეგ, სტუმარს აეროპორტში დავხვდი და სულ რაღაც საათნახევარი დაგვჭირდა, ნავიგატორმა ზუსტად მიგვაყენა დანიშნულების ადგილას. მისადგომებთან შევნიშნე, რომ თითქმის ერთი კილომეტრი ტყისკენ მსუბუქად ღორღმოყრილ აღმართს უნდა ავყოლოდით. ჩავთვალე,

რომ ესეც კავშირშია კონცეფციასთან - სასტუმრო „ქვევრები“ განთავსებულია სოფლისგან და მოსახლეობიდან მოცილებულ ფერდობზე, თითქოს ასფალტმოჭიმულ გზასაც კი არ უნდა დაერღვია ბუნებაში არავისი განმარტოება. ...კიდევ რამდენიმე წუთი და უკვე „ქვევრში“ ვიყავით. პერსონალი საოცარი ყურადღებით დაგვხვდა, ბარგი ნომრამდის მალევე მოგვითანეს.

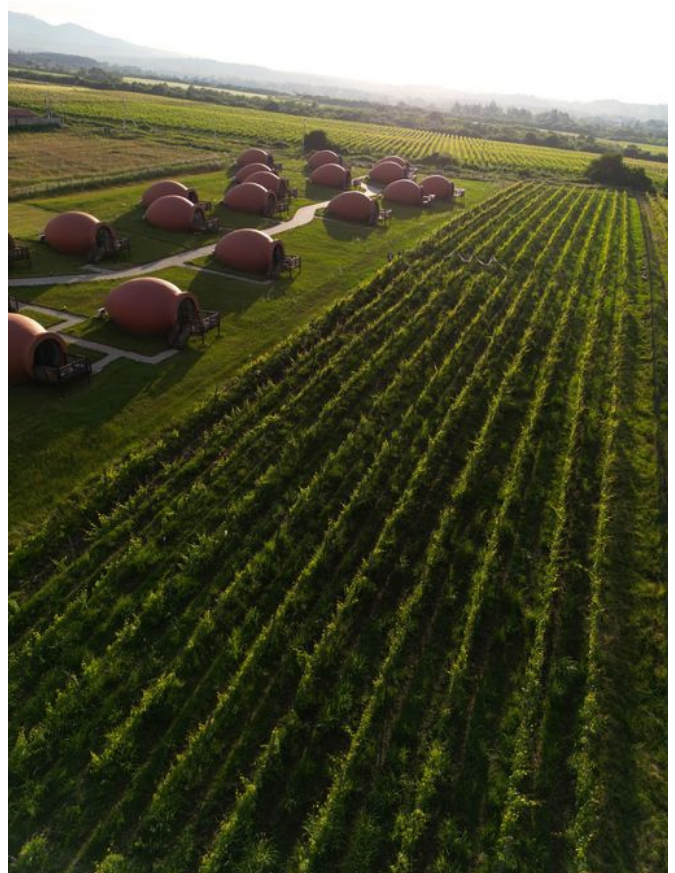
პირველი შთაბეჭდილებით, ჩემი სტუმარიც მოიხიბლა და მეც შევიფერე არჩევანი - მართლაც, აქ ყველაფერია იმისთვის, რომ „გამოიკეთო“, ქალაქის გამაყრუებელ ხმაურს, სისასტიკით გადავსებულ ყოველდღიურობას მოსწყდე, დიოგენესავით თიხის ჭურჭელში (დროებით) გადაცხოვრდე და დაისვენო. გარეგნულად, შესაძლოა, ეს ასე ჩანდეს, თუმცა ცივილიზაციასთან კავშირი - ცხელი წყალი, საშხაპე, სველი წერტილი, ყავის ელექტრო მადუღარა, ტანსაცმლის შესაღავი, კონდიციონერი, ტელევიზორი, პატარა მაგიდა სავარძლით თუ განიერი ლოგინი, ისეა განთავსებული ამ საცხოვრებლად უჩვეულო სივრცეში, კვერცხისებრი ფორმა, ყელი და დისკოსებრი თავი სრულად ჰგავს ორიგინალს. მაგრამ

* ჭურს დასავლეთ საქართველოში ღვინის შესანახ დიდი ზომის თიხის ჭურჭელს უწოდებენ. ტერმინი ჭური, აღმოსავლეთ საქართველოში გავრცელებული იდენტური ჭურჭლის - ქვევრის სინონიმია.

* Churi is a large clay vessel for storing wine in Western Georgia. The term churi is a synonym of an identical dish - Qvevri, which is common in Eastern Georgia.

ბევრად დიდია და პროპორციაც დაცულია. გასასვლელ-შემოსასვლელი - სწორედ ეს დისკოსებრი თავი, მოკლემეტრაჟიანი ფილმის მიხედვით ცნობილი „ქვევრის“ თავისგან განსხვავებით, საკმარისად განიერია - თავისუფლად გადის ადამიანი და შიგთავსიც, ეს არის სამყაროსკენ გასახედიც. წინ აივანია, ორი სავარძელი და მაგიდა დგას. აივნიდან რამდენიმე ნაბიჯზე ვაზის ზვრებია. უფრო შორს - თვალუნვდენელი ალაზნის ველი იშლება, მას მერე კავკასიონის მთები ჩანს ალაგ მწვანეში ჩაფლული, ალაგ კი თოვლიანი მწვერვალები იტაცებს მზერას. გარეთ საცურაო აუზია, რესტორანიც აქვეა, საზაფხულო ბარიც მოუწყვიათ. უკან, ცივგომბორის ქედის ჩრდილო-აღმოსავლეთ კალთაზე, ტყეა დიდრონი ხეებით, წინ ზღაპრული ხედი. ყველაზე საოცარი აქ მაინც ადრიანი დილაა, მზის ამოსვლას რომ დაასწრებს, საძინებელში მალულად შემოგეჭრება და ჯერაც ძილ-შერჩენილ ქუთუთოებზე დაგასკუბდება. კავკასიონის კონტურები ჩანს მაშინ სხვადასხვა ფერში, ხან ნათელია, უღრუბლო, ხანაც ნისლში ჩაფლული, თამბაქოს ბოლში გახვეული დარდმწარე მოფიქრალივით, ხან კიდევ წვიმა და საავდრო ღრუბელი ფარავს, ელვა და გრუხუნი ააზანზარებს ამაყად ცადაწვდილ ბუმბერაზ ქედებს, მერე ნაწვიმარზე ჰაერში შერჩენილ წყლის ნამცეცებს მზის სხივები შეანათებს და ცისარტყელას რკალები იწყებენ ელვარებას. შესაძლოა, შხაპუნა წვიმამ და თაკარა მზემაც დასიცხულ სახეზე ერთდროულად მოგეაღერსონ

ლამეც უჩვეულოა აქ - სინყნარეა, მათრობელა სიმშვიდე, ხალხმრავლობის მიუხედავად, გვერდითა ქვევრებიდანაც ხმაური არ ისმის. მარტო მოსიყვარულე წყვილებს თუ დალანდავ. წინ სოფლების გზების განათება იკლაკნება და ქალაქში ფერადი გარე რეკლამები ციმციმებენ. გამთენიისას, თუ არ წვიმს, ცაზე ვარსკვლავები ხელის განვდენაზე გეგონება, ზოგჯერ სქელი ღრუბლებიდანაც გამოყოფენ ისინი თავს, თითქოს დამალობანას გეთამაშებიან. ყველაზე საოცარი კი აქ ჭიქა ღვინოსთან საუბარს შეყოლა და აივანზე რიჟრაჟის დახვედრაა - მთებიდან მონაბერი ცივი სიო ზაფხულის პაპანაქებით გადახურებული სხეულიდან ოხშივარივით აყრილ აღმურს აგაცლის, ჩათბუნებას მოგანდომებს და ფერად სურვილებს აღგიძრავს, მით უფრო, გვერდით სულის სანაცვლო თუ გახლავს.

აქედან მთელი სამყარო შეგიძლია დაინახო და მისი უსასრულობაც შეიგრძნო.

ქვევრში ფიქრიც სხვანაირი აღმოჩნდა - სულაც არაა ჩამორჩენილობა, უფიცობა, უმეცრება, კარჩაკეტილობა, როგორც ამას „ჭურში ჯდომას“ მიაწერენ.

თვითონ გამოვცადე, დიოგენესთვის არ მიმიბაძავს, ამ ჭურში უსაზღვრო კმაყოფილება მივიღე და შემოქმედებითი შედეგიც შთამბეჭდავი გამოდგა - ჩემს კოლეგასთან ერთად ადრე დაწყებულ პროექტზე მუშაობა წარმატებით დავასრულეთ. კახეთის ყველა ღირსშესანიშნაობა მოვინახულეთ - შალაურის სანახებიდან ერთი ხელის განვდენაზე **წინანდალი** - ჭავჭავაძეების სამამულო ალაგი, უნიკალური მარნით, ორიგინალური დაგეგმარების ბაღით, ირგვლივ მდებარე რამდენიმე ღვინის ქარხნითა და სადეგუსტაციო მომსახურებით; **იყალთო**, **ალავერდი**, **ნეკრესი**, **გრემი**, **შუამთის ძველი და ახალი მონასტრები** - ქართული კულტურისა და სულიერების სწორუპოვარი ძეგლები; **თელავი** - პატარა კახის ნასისხლარი და ნაჯაფარი შემოგარენი; ბოლოს, მე მგონია, თუ აქ დასვენებას ირჩევ, **სიღნაღს** - სიყვარულის ქალაქს, უნდა ეწვიო, ბოდბეში სასწაულმოქმედი წყლით განიზანო და წმინდა ნინოს ძვალშესალაგი მოინახულო, მისი სახელობის მონასტრის კედლებს ემთხვიო. აქ წალკოტის მსგავსი ბაღი და წარმტაცი ხედები უნდა აღბეჭდო ფირზე.

სასტუმრო „ქვევრებში“ სტუმრობის პერიოდი დაემთხვა ფეხბურთში საქართველოს ნაკრების გერმანიაში ასპარეზობას. ჩვენი გუნდის პირველი-ორი შეხვედრა თურქეთთან და ჩეხებთან აუზის გვერდით ღია ბარში

დიდეკრანიან ტელევიზორთან ვუგულშემატკივრეთ. საინტერესო ის იყო, რომ აქაურობით მოხიბლული უცხოელი და თუ ქართველი, ყველა ჩვენს გუნდს ქომაგობდა. ეს ეპიზოდიც ცხარედ დააჩნდა ჩვენს საერთო პოზიტიურ განწყობას.

იმ დღეებში „ქვევრების“ ერთ-ერთი დამფუძნებელი, ბატონი გიორგი როჩიკაშვილი, ჩვენთან და დამსვენებლებთან ერთად ტრიალებდა, საუზმობდა, საქმეებს აკეთებდა. მე ის სარეკლამო რგოლებიდან ვიცანი. ერთხელაც, მივედი, ასეთი უჩვეულო იდეის განხორციელებისთვის მადლობა ვუთხარი და იქვე, გულწრფელი პატივისცემის ნიშნად, უანგარო პროფესიული თანადგომა შევთავაზე. ვთხოვე, თავისუფალ დროს, მის ბიზნესზე სასაუბროდ რამდენიმე წუთი დაეთმო. ის იმ წუთსვე უყოყმანოთ დამთანხმდა. ჩემმა კოლეგამ კითხვებიც კი მოამზადა და შეხვედრისთვის განენყო. მე უფრო დიალოგს ვარჩევ ყოველთვის, ამიტომ წინასწარ კითხვებს არ ვინიშნავ, არ ვიზღუდები, თემაზე ვთანხმდები მხოლოდ. საუბარი შეგიტყუებს და რა მიმართულებას მიიღებს ძნელია განსაზღვრო, მით უფრო, მისგან მე ის უფრო მაინტერესებდა, რაც ამ პროექტზე ჯერ არ უთქვამს ან ჟურნალისტებს არ შეუთხზავთ.

ორიოდ დღეში ასეთი შეხვედრა შედგა. ფინჯან ყავაზე საუბარი ბიზნეს იდეის გაჩენის შესახებ დავიწყეთ. მართლაც, საინტერესო და უცხოა, რომ შუაგულ კახეთში, ღვინის კულტურის ყველაზე ძირძველი ტრადიციების ცენტრში, გაშლილ ფერდზე დაყარო დიდრონი ქვევრები და ღვინის დასავარგებელი ჭურჭლის ფორმის ამ სივრცეში რომანტიკული დასვენების ორიგინალური გადაწყვეტა შესთავაზო სტუმრებს და თანამემამულეებსაც, წინ ვენახი გააშენო, მერე ამ ყურძნისგან ღვინო დაწურო და ჩამოასხა, სადეგუსტაციო ტურები ჩანიშნო, ირგვლივ განფენილი აუზნონელი სიმდიდრის ძეგლებისკენ მარშრუტები დაგეგმო, მომსახურების ახალი სერვისები გააჩინო, ზამთარ-ზაფხულისთვის ვიზიტორებს ხელსაყრელი ატმოსფერო დაახვედრო, ყველა მოხიბლო და ეს წარუშლელი შთაბეჭდილება დაბრუნებისას სახლებში გაატანო. დიდი დაკვირვება და გონების დაძაბვა არაა საჭირო, ისედაც მიხვდები,

რომ ეს იდეა ამ რეგიონზე ზედმინეწით მორგების და გადაწყვეტის საუკეთესო ნიმუშია. ადგილს სხვაგანაც ეძებდნენ. მაგრამ შალაურის ეს ფერდობი ძალიან მოიხდინა ქვევრების სასტუმროდ ქცევის იდეამ. გომბორი, ალაზნის ველი, კავკასიონი, კახეთის სანახები, ღვინის კულტურა, სტუმართმოყვარე განწყობა, ერთობლიობაში, უნაკლოდ მოერგო ავტორთა მიერ ბრწყინვალედ განხორციელებულ კონცეფციას.

როგორც გიორგიმ ბრძანა, მანამდე ტურისტულ კომპანიას ამუშავებდა და გამოცდილებამ, ქალიშვილის მეცადინეობამ შთააგონა ბიზნესის განვითარებისთვის ასეთი გადაწყვეტა მოენახა. ცხადია, გაიჩინა თანამოაზრეები, უპირველესად, ოჯახის წევრები, გამოიარეს სახსრების მოძიების, პროექტირების, კონსტრუქციების აგების, შესაბამის მასალების შერჩევის, კომუნიკაციის სისტემების გამართვის, პანდემიის და ვინ მოთვლის კიდევ რამდენი სირთულის, ადმინისტრაციული ბარიერების გადალახვის ეტაპები. უკვე რვა თუ ცხრა თვეა, რაც მუშაობა დაიწყო. როგორც ივარაუდა, დამსვენებელთა და ვიზიტორთა რიცხვი მატულობს, გეოგრაფიული არეალი ფართოვდება. აზია-აფრიკის კონტინენტიდან ჩამოსულები და ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლები განსაკუთრებით იხიბლებიან გაშლილ ლანდშაფტის შემოგარენთან შერწყმის განუმეორებელი ნახავით. ჯერ კიდევ ადრეა ფინანსურ შედეგზე მსჯელობა. მაგრამ პერსპექტივა ჩანს. სასტუმრო კომპლექსი ახლა იწყებს ფეხადგმას, ორიენტირებულია განვითარებაზე, გათვლილია მომხმარებელთა ფართო სპექტრზე. აქ ამოდიან საქმოსანი ადამიანები ღამის გასათევად, ქვევრების გარდა, ამ სივრცეში არის მაღალი კლასის სასტუმრო ნომრებიც, საკონფერენციო დარბაზი, შეხვედრებისთვის მყუდრო გარემო. მოდიან ჯგუფები მიზნობრივი ტურებით. „ქვევრები“ უფრო წყვილების, ოჯახური დასვენების ინტერესებს ერგება. აქ ელიტური საზოგადოებაც ხვდება, ძირითადად კი საშუალო მომხმარებელს იზიდავს.

ჩვენ ბევრ სხვა საკითხსაც შევხებით, მათ შორის, სტაბილურობის ფაქტორს ბიზნესის განვითარებაში, არსებულ ბიზნეს გარემოს, ხელშეწყობის და მხარდაჭერის, შეღავათების აუცილებლობას. სატარიფო განაკვეთებიც არ დაგვრჩენია ყურადღების გარეშე. ჩემმა მასპინძელმა კარგად იცის, არეულობა, დაპირისპირებები და ომი, რომელიც ახლა ღაზას სექტორსა და უკრაინის

ტერიტორიაზე მიმდინარეობს, აფერხებს ეკონომიკურ კავშირებს, მით უფრო, ტურიზმის განვითარებას. პანდემიის პერიოდში დაწესებული უაზრო შეზღუდვებით მიღებული შოკი ჯერ კიდევ განეიტრალებული არაა. ბიზნესგარემოც გამოდის რეკეტული წარსულის ზეგავლენებიდან. დაბალ ტარიფებზე ვერ შეიქმნება ის პროდუქტი, რომელიც მომხმარებლის მაღალ მოთხოვნებს დააკმაყოფილებს. მაგრამ არც უაზროდ მაღალი განაკვეთები იმუშავებს დაბალშემოსავლიან მოსახლეობაში. დაბალტარიფიანი სტარტი - ეს კლიენტების მოზიდვის მარკეტინგული ხრიკი - მცირე ხნით ყველგან მისაღებია. აქაც ხშირად ეწყობა აქციები, რომელთა ფარგლებში მომხმარებელი იღებს საგრძნობ სარგებელს.

დავინტერესდი, ხომ არ აპირებდა ან ხომ არ აჯობებდა დამხმარე მეურნეობები შეექმნათ და საკუთარი წარმოების პროდუქციით დახვედროდნენ დამსვენებლებს. ქართული ტურისტული ინდუსტრიის პრობლემა სწორედ ისაა, რომ ძირითადად იმპორტზე მუშაობს და სხვისი ეკონომიკის განვითარებას უწყობს ხელს. მაგრამ ეს ისეთი პრობლემაა, რომელიც მხოლოდ მიკრო დონეზე არ წყდება, სახელმწიფომ უნდა გააჩინოს შესაბამისი სტიმულები. სასტუმროს მშენებლობაზე უმთავრესად ადგილობრივი ნედლეული იყო გამოყენებული. შიგთავსშიც ადგილობრივი წარმოების ავეჯია. ცალკეული ინვენტარი იმპორტიორთაგანაცაა შეძენილი. ასეთი (ჯერ) მცირე საწარმოებისთვის, როგორიც „ქვევრებია“, დამხმარე მეურნეობების მოწყობაზე თანხების დაბანდება ნაადრევია და არც მიზანშეწონილობა იკვეთება. მით უმეტეს, როცა სტარტისთვის ბანკისგან აღებული სესხების დაბრუნებაზე მნიშვნელოვანი რესურსების მობილიზებაა საჭირო. ადგილობრივი მომწოდებლებისგან ხდება სასურსათო პროდუქციის მიღება და ამ მხრივ, კავშირურთიერთობები აწყობილია. სამომავლოდ ფიქრობენ საკუთარი პლანტაციისგან ყურძნით დაყენებულ ღვინოს მოუძებნონ მომხმარებლისთვის მიწოდების უფრო საინტერესო ვარიანტები, მოაწყონ სადეგუსტაციო მიღებები - ბევრი რამ ჩანაფიქრის და

პროექტის დონეზეა.

ბატონი გიორგი ყველა საკითხზე მსჯელობდა, როგორც იდეის გენერატორი, ბიზნესთან და ფინანსურ საკითხებზე ჩემს „ჩამჭრელ“ კითხვებზე პასუხს თავს დელიკატურად არიდებდა, მეც არ „დამიხრჩვია“ ამის გამო. სავსებით ბუნებრივია, შიდა სამზარეულოს ყველა „ინვენტარის“ გადმოლაგება საჭირო არცაა.

რაც შემეძლო, ფინანსურ საკითხებზე რჩევები გავუზიარე, როგორც მომხმარებელმა, სერვისების გაშლის და ახალი სახეების შემოღების შესახებ მოსაზრებები მეც შევთავაზე.

ჩემი კოლეგა საუბარში იშვიათად ერეოდა. მას საუბარში დამწყები ბიზნესმენებისთვის გამოცდილების გაზიარებისა და წარმატების გამხელის ჩართვა სურდა. დიალოგმა ურთიერთკეთილგანწყობის და პატივისცემის გამოხატვის ატმოსფეროში ჩაიარა. მე და ჩემი კოლეგა, დასვენების პირობებზე არანაკლებად ამ შეხვედრიტაც მოვიხიბლეთ.

უდავოა, საქართველოს ტურიზმის განვითარების პოტენციალი გააჩნია. ასეთი იდეები და წამოწყებები ამდიდრებს დამსაქმებელს, საქართველოს ეკონომიკას და კმაყოფილებით სავსე მომხმარებელს, რაც საქართველოს ცნობადობის ზრდისა და ინტეგრაციულ ცენტრებში ჩართვისთვის განსაკუთრებულად საჭიროა.

საქართველოში ახლა ბიზნეს იდეების განხორციელების დროა. ირგვლივ ბევრ ახალ და საინტერესო წამოწყებას ნახავ. ამას უცხოელის კარგად ხედავს და აფასებს. ჩემი სტუმარიც ხომ განცვიფრებული დარჩა.

მეორე დღეს უკვე ჩვენი წამოსვლის და სტუმრის გაცილების დრო დადგა. გულთბილად დავემშვიდობეთ მასპინძლებს და შალაურის დაუვინყარი შთაბეჭდილებები ორივემ უხვად დავიმგზავრეთ.

იური პაპასძე

ეკონომიკურ მეცნიერებათა
აკადემიური დოქტორი, პროფესორი